

(Varmeforsyning)

Frederiksborggade 15
1360 København K

Besøgsadresse:
Linnésgade 18, 3. sal
1361 København K

Tlf 3395 5785
Fax 3395 5799

www.ekn.dk
ekn@ekn.dk

Afgørelsen offentliggøres i anonymiseret form

KLAGE FRA	[XXX] samt [XXX]	
OVER	Holstebro Kommunes afgørelser af 11. marts 2011	22. december 2011
OM	godkendelse af projektforslag af januar 2011 fra Maabjerg BioEnergy Drift A/S om ledningsanlæg, pumpestationer og omladestationer til Maabjerg BioEnergy	J.nr 1021-11-17-42 UJO –EKN

NÆVNETS	Nævnformand, dommer Poul K. Egan
SAMMEN-	Næstformand, professor, dr.polit. Chr. Hjorth-Andersen
SÆTNING	Professor, cand.jur. & Ph.D. Bent Ole Gram Mortensen
I SAGEN	Professor, cand.jur. & Ph.D. Birgitte Egelund Olsen Fhv. direktør, cand.polyt. H. C. Mortensen

NÆVNETS	<u>Klagerne er klageberettigede</u> , således at de indgivne klager
BESLUTNING	skal behandles og afgøres.

Energiklagenævnet har fra Holstebro Kommune den 2. maj 2011 modtaget klager fra dels [XXX] og dels [XXX], begge repræsenterede ved advokat Gert Lund, Interlex Advokater (herefter benævnt klagerne). Klagerne har indbragt Holstebro Kommunes afgørelser af 11. marts 2011, der er stort set enslydende. Ved afgørelserne godkendte Holstebro Kommune et projektforslag af januar 2011 fra Maabjerg BioEnergy Drift A/S (herefter benævnt værket). Projektforslaget angår etablering af ledningsanlæg, pumpestationer og omladestationer i forbindelse med opførelsen af biogasanlægget Maabjerg BioEnergy. Værket er under sagens behandling ved Energiklagenævnet repræsenteret ved advokat Jacob Christiansen, Lett Advokatfirma.

De to indgivne klager har følgende journalnumre:

- [XXX] (Energiklagenævnets j.nr. 1021-11-19)
- [XXX] (Energiklagenævnets j.nr. 1021-11-17)
(herefter benævnt klagerne)

Energiklagenævnet har besluttet forlods at tage stilling til, om klagerne er klageberettigede over kommunens afgørelse, og om nævnet derfor kan fortsætte behandlingen af sagen med henblik på at tage stilling til selve klagerne (realitetsbehandling), eller om nævnet ikke kan behandle de indgivne klagerne, der i givet fald må afvises uden realitetsafgørelse af sagen. Spørgsmålet om klageberettigelse behandles samlet ved denne beslutning under journalnummer 1021-11-17.

Sagens baggrund

Projektforslaget fra januar 2011, som Holstebro Kommune godkendte ved de påklagede afgørelser, angår etablering af ledningsanlæg, pumpestationer og omladestationer i forbindelse med opførelse af biogasanlægget Maabjerg BioEnergy (værket), der består af et anlæg til produktion af biogas, fiber og varme, to decentrale omladestationer samt en række ledningsanlæg. Projektforslaget er en del af et af Holstebro Kommune tidligere godkendt projektforslag for etablering af biogasanlægget Maabjerg BioEnergy fra 2009/2010. Ved projektforslaget fra 2009/2010 blev samfunds- og selskabsøkonomien for opførelsen af biogasanlægget samt forbrugerøkonomien og de miljømæssige konsekvenser nærmere belyst.

Projektforslaget fra januar 2011 er fremsat i forlængelse af et af Holstebro Kommune tidligere behandlet og i 2009 godkendt projektforslag af 1. december 2008 om etablering af selve værket. Værket fremsendte ved brev af 12. december 2008 til kommunen et tillæg/en rettelse til projektforslaget af 1. december 2008. Det fremgår af tillægget, at værket ønskede at udskille etableringen af gylleledninger (rørledninger for husdyrsgødning) i et efterfølgende særskilt projektforslag, på samme måde som med etablering af biogasledninger, som omtalt i projektforslaget fra 1. december 2008. I projektforslaget fra 2008 samt tillægget samme år oplyses det, at der er foretaget en samfundsøkonomisk vurdering af etableringen af biogasanlægget, hvori også etableringen af såvel biogasledninger som gylleledninger indgår, selv om sidstnævnte ledninger først fremgår af tillægget til projektforslaget, og selvom begge ledningstyper blev udskilt til et efterfølgende særskilt projektforslag. Det fremgår i overensstemmelse hermed af kommunens godkendelse af projektforslaget fra januar 2011 om etablering af ledningsanlæg, pumpestationer og omladestationer, at der ikke er foretaget en selvstændig samfundsøkonomisk vurdering af dette projekt. Der henvises i stedet til det tidligere godkendte projektforslag fra 2008 om etablering af selve biogasværket og den samfundsøkonomiske vurdering, der fremgår af det daværende projektforslag.

De ledningsanlæg, som projektforslaget omhandler, er biogasledninger og gylleledninger. Gylleledninger skal føre husdyrgødning fra de omkringliggende landbrug i værkets opland ind til værket med henblik på biogasproduktion. Ledningerne skal føres over 188 grundejeres ejendomme (landejendomme),

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 2 af 16

herunder over de to klageres ejendomme, og om nødvendigt ved ekspropriation. Klagerne er bl.a. utilfredse med linjeføringen over deres ejendomme. Værket og kommunen har dog ikke efterkommet klagerne ønsker om en ændret linjeføring. To andre grundejere, der ligeledes blev berørt af projektforslaget ved, at ledningerne skal føres over deres ejendomme, har ligeledes klaget til Energiklagenævnet. Under disse sagers behandling ved nævnet har parterne opnået en aftalebaseret løsning på sagen med en ændret linjeføring over disse grundejeres ejendomme. Disse klager er herefter tilbagekaldt.

Den endelige placering af ledningsføringen lå ikke fast ved Holstebro Kommunes godkendelsen af projektforslaget af 1. december 2008 om etablering af selve værket. Ifølge projektforslaget fra 2011, som denne sag angår, er den konkrete ledningsføring efterfølgende sket efter planlovgivningen ved kommuneplantillæg og ledsagende VVM-redegørelse. Placeringen af pumpestationer er dog ikke behandlet efter planlovgivningens regler.

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 3 af 16

Projektforslaget fra 2011 er således et delprojektforslag, som behandler etableringen af ledningsanlæg, pumpestationer og omladestationer i forbindelse med opførelsen af biogasanlægget Maabjerg BioEnergy i forhold til reglerne i varmforsyningsloven¹ og projektbekendtgørelsen² om kommunal godkendelse af projektforslag. Projektforslaget omfatter bl.a. etableringen af de tekniske anlæg (rørledninger m.v.), som bl.a. skal sikre, at gylle kan transporteres frem til biogasanlægget fra de tilknyttede landbrugsejendomme. Den præcise ledningsføring, der fremgår af projektforslaget fra 2011, er i overensstemmelse med den ledningsføring, som er godkendt i kommuneplantillæg og ledsagende VVM-redegørelse for projektet.

Ledningerne skal føres over klagerne ejendom.

Klagerne klager over, at Holstebro Kommunes beslutning om ledningsføring over deres ejendomme er uhensigtsmæssig og for vidtgående og unødigt i forhold til formålet. Klagerne ønsker en alternativ ledningsføring, hvor ledningsanlægget placeres uden for eller i skel til deres ejendomme. Klagerne anfører endvidere, at hverken Holstebro Kommune eller værket har foretaget en vurdering af, hvilke meromkostninger det vil få at følge klagerne alternative forslag til ledningsføring. Klagerne bestrider endvidere, at der er hjemmel i varmforsyningsloven til at foretage ekspropriation af deres ejendomme, idet ekspropriation ikke er en nødvendighed.

Ved de påklagede afgørelser af 11. marts 2011 er der ikke truffet afgørelse efter § 16 i kapitel 3 i varmforsyningsloven om ekspropriation af klagerne

¹ Lovbekendtgørelse nr. 347 af 17. maj 2005 om varmforsyning med senere ændringer.

² Bekendtgørelse nr. 1295 af 13. december 2005 om godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg.

ejendomme. Af denne bestemmelse fremgår bl.a., at der ved ekspropriation kan erhverves ejendomsret til arealer, bygninger og indretninger, der er fast knyttet til arealer eller bygninger samt tilhører hertil, såfremt det er af væsentlig betydning for etablering af de for et godkendt kollektivt varmforsyningsanlæg nødvendige rørledninger og varmforsyningsanlæg. Ekspropriation kan kun gennemføres på baggrund af et af kommunen efter varmforsyningsloven lovligt godkendt projektforslag herom.

Der har efter det oplyste i foråret været afholdt åstedsforretninger, men afgørelserne om eventuel ekspropriation afventer udfaldet af denne klagesag over projektforslaget.

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Energiklagenævnet tager ved denne beslutning – som oven for nævnt – stilling til, om klagerne kan klage over kommunens afgørelser af 11. marts 2011 om godkendelse af projektforslaget (klageberettigelse).

Side 4 af 16

De påklagede afgørelser

Af de påklagede afgørelser, der er sendt fra Holstebro Kommune til klagerne, fremgår bl.a. følgende:

”[...]

Høring

Projektforslaget har været fremsendt i høring til grundejere, der skal afgive areal eller pålægges servitut. Da samfundsøkonomien ved etablering og driften af ledningsanlæggene er indeholdt i det godkendte projektforslag 2009/2010 for etablering og drift af Maabjerg BioEnergy er det vurderet, at projektforslag 2011 ikke skal sendes til andre forsyningselskaber mv. (de er blevet hørt i forbindelse med godkendelse af projektforslag 2009/2010 for Maabjerg BioEnergy).

Placeringen af ledningsanlæggene i projektforslag 2011, der blev fremsendt i høring, er i overensstemmelse med det ledningstracé, der er godkendt i kommuneplantillæg og ledsagende VVM-redegørelse for Maabjerg BioEnergy.

Der er i høringsperioden kommet flere forslag til ændringer af ledningsanlæg. På baggrund heraf er der foretaget flere mindre justeringer af ledningsanlæg. Det har dog ikke været muligt at imødekomme alle forslag til ændringer, idet dette konflikter med andre hensyn, herunder betydelig større anlægsomkostninger for Maabjerg BioEnergy og dermed større samfundsøkonomisk omkostning.

Godkendelse af projektforslaget

Projektforslag 2011 vedr. ledningsanlæg, pumpestationer og omladestationer til Maabjerg BioEnergy godkendes hermed af Holstebro Kommune, Teknik- og Miljø, i henhold til § 4 i Lov om Varmeforsyning, Lov nr. 382 af 13/6 1990, jf. lovbekendtgørelse nr. 347 af 17. maj 2005 samt § 3 i bek. nr. 1295 af 13/12 2005, bek. om godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg. Projektforslag 2011 er vedlagt.

Projektforslaget godkendes som en del af det allerede godkendte projektforslag 2009/2010 for Maabjerg BioEnergy. Projektforslaget godkendes med det formål at kunne realisere Maabjerg BioEnergy, herunder de nødvendige ledningsanlæg.

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 5 af 16

Beslutningen om endelig godkendelse af projektforslag 2011 er bl.a. truffet med baggrund i de samfundsøkonomiske og miljømæssige gevinster ved etablering af Maabjerg BioEnergy. De samfundsøkonomiske vurderinger i projektforslag 2009/2010 viser, at det samfundsøkonomisk er favorabelt at etablere Maabjerg BioEnergy, inkl. ledningsanlæg.

I henhold til § 26 i bek. nr. 1295 af 13. december 2005 "Bekendtgørelse om godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg" gives hermed underretning om godkendelsen til projektansøger og til grundejere, der skal afgive areal eller pålægges servitut, med oplysning om klageadgang og klagefrist.

I forhold til det projektforslag 2011, som var sendt i høring, er følgende matrikler ikke længere omfattet af projektforslaget, idet en ændret placering af ledningsanlægget medfører, at matriklerne ikke længere berøres: [XXX].

Forhold vedrørende dine matrikler

Følgende af dine matrikler vil blive berørt af projektforslaget 2011 (se vedlagte kortbilag):

[XXX].³

Efter høringsperioden udløb har Holstebro Kommune sammen med bygherren gennemgået indsigelserne fra de berørte lodsejere og herunder også din indsigelse.

³ I den anden påklagede afgørelse lyder dette afsnit således: [XXX].

Det har desværre ikke været muligt, at imødekomme dit forslag om at flytte ledningstracéet ud langs offentlig vej, idet omlægningen vil være bekostelig for Maabjerg BioEnergy⁴
[Energiklagenævnets fremhævnings].

Generelt er ledningsplaceringerne fastlagt under hensyn til en afvejning af en lang række forhold, så som andre ledningsanlæg, faste forhindringer, boringer, fortidsminder, forurening, naturbeskyttelse, samt anlægstekniske forhold såsom længde af ledningsføring, placering af boosterstationer og indbyrdes afstande imellem disse.

Såfremt Maabjerg BioEnergy pålægges betydelig større anlægsomkostninger end forudsat i projektforslag 2009/2010 vil det få indflydelse på de samfundsøkonomiske vurderinger, der ligger til grund for projektet. Kommunen skal, iht. § 6 i bek. nr. 1295 af 13. december 2005 "Bekendtgørelse om godkendelse af projekter for kollektive varmeforsyningsanlæg", bl.a. sørge for, at projektet, i overensstemmelse med varmeforsyningslovens formålsbestemmelse, ud fra en konkret vurdering, er det samfundsøkonomisk mest fordelagtige projekt.

Du har endvidere drøftet med bygherre, at placeringen af ledningen eventuelt vil forringe muligheden for, at arealet på et senere tidspunkt kan anvendes til byvækstområde. Det bemærkes, at der ikke i kommuneplanen er peget på byvækst i den retning på hverken kort, mellemlangt eller lang sigt (efter 2021).

Projektforslaget er derfor godkendt med placering af ledningsanlæggene, som angivet på den medsendte plantegning.
[...]"

Kommunens afgørelser af 11. marts 2011 er vedlagt som bilag 1 og bilag 2.
Projektforslaget 2011 er vedlagt som bilag 3.

Afgørelserne er sendt til klagerne med en klagevejledning til Energiklagenævnet i henhold til projektbekendtgørelsens regler.

Øvrige oplysninger

⁴ I den anden påklagede afgørelse lyder dette afsnit således: "Det har desværre ikke været muligt, at imødekomme jeres forslag om at flytte ledningsanlæggene i henhold til jeres ønsker, idet omlægningen vil være bekostelig for Maabjerg BioEnergy".

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 6 af 16

Ifølge projektforslaget er den konkrete placering af ledningsføring fastlagt gennem planlovens⁵ regler. Af projektforslaget, side 6, fremgår bl.a. følgende:

”[...]

Plangrundlag

...

Ledningsanlæg og omladestationernes placering er fastlagt af Holstebro Kommune gennem VVM-redegørelse, lokalplaner og miljøgodkendelser.

...

Ledningsanlæg

Ledningerne til Vinderup Varmeværk, Holstebro Centralrenseanlæg og de to omladestationer vil krydse mange offentlige og private grundejeres arealer, hvorfor de berørte grundejere skal høres i forbindelse med projektet. I forbindelse med Holstebro Kommunes fastlæggelse og placering af anlæggene er de berørte grundejere hørt i henhold til planlovgivningens regler.

...

[...]”.

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 7 af 16

Klagerens synspunkter og bemærkninger

Klagerne finder, at klagerne er klageberettigede. Til støtte herfor har klagerne navnlig anført følgende:

- Klagerne har en både væsentlig og individuel interesse i afgørelsen, idet klagerne bliver udsat for en ekspropriation af dele af deres ejendomme. Klagerne adskiller sig derved fra andre lodsejere i kommunen, som ikke skal afgive jord til projektet, såfremt projektet realiseres. At projektet berører 188 matrikler ændrer ikke ved, at klagerne er klageberettigede ud fra en væsentlig, individuel interesse. I bogen Forvaltningsret, 2. udgave 2002, af Hans Gammeltoft-Hansen m.fl. side 73 nederst fremgår det, at *”...i forhold til stedplaner kan virkningen i forhold til bestemte personer inden for et område der er omfattet af stedplanen, blive så specifik at de må betragtes som parter”*. I den konkrete sag er der ikke tale om en stedplan, men ifølge citatet gælder det, at uanset om mange personer måtte være omfattet af en plan, kan virkningen af den pågældende plan blive så specifik for bestemte personer inden for planens område, at de må betragtes som parter. I den konkrete sag bevirker afgørelserne, at der skal foretages betydelige ekspropriative indgreb på klagerens ejendomme, og de må i kraft heraf betragtes som parter og klageberettigede.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 937 af 24. september 2009 med senere ændringer.

- Projektforslaget har været i direkte høring hos klagerne. Dette taler for, at klagerne har en væsentlig og individuel interesse i sagen. Afgørelsen af 11. marts 2011 er sendt direkte til klagerne med klageadgang og klagefrist beskrevet. Klagerne har herved, i modsætning til andre borgere i kommunen, fået direkte underretning om projektet gennem hele forløbet. Dette taler ligeledes for, at klagerne er klageberettigede.

Værkets synspunkter og bemærkninger

Værket finder, at klagerne ikke er klageberettigede. Til støtte herfor har værket navnlig anført følgende:

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 8 af 16

- Over 100 grundejere bliver berørt på samme måde som klagerne, idet ledningsføringen også sker henover disse grundejeres arealer. Klagerne har derfor ikke en væsentlig og individuel interesse i sagen, idet afgørelserne af 11. marts 2011 har karakter af en generel retsakt med virkning for samtlige grundejere. Projektforslaget er endvidere generelt mest indgribende over for de grundejere, hvor der skal etableres pumpestationer på deres ejendomme.
- Den individuelle og konkrete interesse for klagerne vil først indtræde ved tidspunktet for ekspropriationsbeslutningens gennemførelse, hvorefter klagerne vil være klageberettigede.
- Den gennemførte høring har omfattet alle grundejere, som berøres af projektet. Dette medfører ikke, at alle grundejere dermed er parter og klageberettigede.

Kommunens udtalelse til sagen

Holstebro Kommune finder, at klagerne ikke er klageberettigede. Kommunen har til støtte herfor udtalt følgende:

- Klagerne berøres ved, at der placeres ledningsanlæg på klagernes markarealer. Ledningsanlæggene føres ikke tæt på beboelsesejendommene eller andre bygninger, der tilhører klagerne. Der er ikke planlagt byudvikling i det område, hvor ledningsanlægget placeres. Ledningerne lægges i en dybde, så jorden fortsat kan bruges til dyrkning, og der betales for skadesomkostningerne.
- Forholdene ved klagerne skal ses i forhold til, at der er i alt 188 matrikler, der berøres af ledningsanlæggene. Ledningsanlægget placeres i langt de fleste tilfælde på markareal. Påvirkningen for klagerne er ikke væsentligt større end for de resterende ejendomme, hvor der skal etableres ledningsanlæg.

- Der er foretaget høring under sagens behandling ved kommunen, jf. projektbekendtgørelsens § 23. Høringen foretages ikke ud fra en vurdering af, hvem der har en væsentlig og individuel interesse og dermed er part i sagen, idet en høring af en part allerede følger af forvaltningslovens bestemmelser. Projektbekendtgørelsens bestemmelse om høring er et supplement til forvaltningsloven og har det formål, at blandt andet grundejerne altid høres, også selvom de ikke er parter. Den foretagne høring indikerer derfor ikke, at klagerne er klageberettigede.
- Kommunen har givet meddelelse om klagefrist og klageadgang til de berørte grundejere i henhold til projektbekendtgørelsen § 26. Som bestemmelsen er formuleret, skal disse oplysninger meddeles til grundejerne, uanset om de er klageberettigede. Kommunen har ikke herved taget stilling til, hvem der er klageberettiget, hvilket må vurderes konkret i de enkelte tilfælde.
- De punkter, der klages over, relaterer sig til de efterfølgende ekspropriationssager, hvor de berørte grundejere vil kunne klage over ekspropriationsbeslutningen. Grundejerns interesser vedrørende de enkelte klagepunkter skal derfor varetages under ekspropriationssagerne. Kommunen vil træffe afgørelse om ekspropriation af de opgældende matrikler, efter at Energiklagenævnet har behandlet sagen.

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 9 af 16

Retsgrundlaget

Kommunalbestyrelsen er efter varmemforsyningsloven den lokale varmeplansmyndighed. Af projektbekendtgørelsens § 3, stk. 1, fremgår følgende vedrørende etablering af ledningsanlæg:

”[...]

§ 3. Projekter for kollektive varmemforsyningsanlæg, der er omfattet af bilaget til bekendtgørelsen, skal forelægges kommunalbestyrelsen til godkendelse.

...

[...]”

Af bilag 1 til projektbekendtgørelsen fremgår følgende:

”[...]

2) *Transmissions- og fordelingsledninger*

2.1) Etablering eller bortfald af anvendelsen af transmissions- og fordelingsledninger med tilhørende tekniske anlæg (pumper, stationer, varmeveksler m.v.) for fjernvarme, naturgas eller andre brændbare gasarter (bygas, biogas, lossepladsgas m.v.).

[...]”

Af projektbekendtgørelsens § 6, fremgår følgende:

”[...]

§ 6. Kommunalbestyrelsen skal for projekter for kollektive varmemforsyningsanlæg, der er omfattet af § 3, anvende forudsætningerne i dette kapitel, herunder bl.a. sørge for, at projektet, i overensstemmelse med varmemforsyningslovens formålsbestemmelse, ud fra en konkret vurdering er det samfundsøkonomisk mest fordelagtige projekt, jf. § 24.

[...]”

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Forinden kommunalbestyrelsen kan godkende et projektforslag, skal kommunalbestyrelsen således foretage en samlet energi-, miljø- og samfundsøkonomisk vurdering af projektforslaget, jf. projektbekendtgørelsens § 24, stk. 1, der er sålydende:

Side 10 af 16

”[...]

§ 24. Forinden kommunalbestyrelsen kan meddele godkendelse, skal kommunalbestyrelsen foretage en energimæssig, samfundsøkonomisk og miljømæssig vurdering af projektet. Vurderingen skal ske på baggrund af planlægningen efter kapitel 2, de i kapitel 3 fastsatte forudsætninger og de i § 21, stk. 1, nr. 10, nævnte samfundsøkonomiske analyser samt de efter § 23 modtagne bemærkninger. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen påse, at projektet er i overensstemmelse med varmemforsyningsloven, herunder formålsbestemmelsen, samt at projektet ud fra en konkret vurdering er det samfundsøkonomisk mest fordelagtige projekt.

[...]”

Af projektbekendtgørelsens §§ 23 og 26, fremgår følgende:

”[...]

§ 23. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt underrette berørte forsyningsselskaber, kommuner og regionsmyndigheder samt grundejere, der skal afgive areal eller pålægges servitut, om projektforslaget med henblik på, at eventuelle bemærkninger til projektforslaget kan fremsendes til kommunalbestyrelsen inden 4 uger. Ved ændringer i områdeafgrænsningen i forhold til det hidtidige plangrundlag, skal de berørte forsyningsselskaber mv. inddrages. Kommunalbestyrelsen kan tilsvarende underrette andre, f.eks. virksomheder og told- og skatteforvaltningen.

...

§ 26. Der skal gives underretning om godkendelsen til projektansøger og til de berørte forsyningsvirksomheder og kommuner samt grundejere, der skal afgive areal eller pålægges servitut, med oplysning om klageadgang og klagefrist.
[...]"

Varmeforsyningslovens §§ 16 og 17 omhandler ekspropriation. Bestemmelserne har følgende ordlyd:

"[...]

Ekspropriation

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

§ 16. Såfremt det er af væsentlig betydning for etableringen af de for et godkendt kollektivt varmforsyningsanlæg nødvendige rørledninger og varmforsyningsanlæg og de til en naturgasforsyning nødvendige fordelings- og distributionsanlæg, der skal levere naturgas til andre formål end rumopvarmning, kan der ved ekspropriation

Side 11 af 16

- 1) erhverves ejendomsret til arealer, bygninger og indretninger, der er fast knyttet til arealer eller bygninger samt tilhører hertil,
- 2) endeligt eller midlertidigt pålægges indskrænkninger i ejernes rådighed eller erhverves ret til at udøve en særlig råden over fast ejendom, og
- 3) endeligt eller midlertidigt ske erhvervelse eller ophævelse af eller foretages begrænsninger i brugsrettigheder, servitutrettigheder samt andre rettigheder over fast ejendom.

Stk. 2. Ved ekspropriation efter stk. 1, nr. 1, bortfalder alle rettigheder over det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde. Ved ekspropriation efter stk. 1, nr. 2, skal rettigheder over fast ejendom, der stiftes ved ekspropriation, respekteres af indehavere af alle rettigheder over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

§ 17. Beslutning om ekspropriation efter § 16 træffes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Ved ekspropriationens gennemførelse finder bestemmelserne i lov om offentlige veje § 45 og §§ 47-49 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Skal der til fordel for samme anlæg samtidig ske ekspropriation i flere kommuner, kan klima-, energi- og bygningsministeren bestemme, at ekspropriationen skal ske efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation af fast ejendom.

[...]"

Afgørelser truffet efter varmemforsyningsloven eller regler udstedt i medfør heraf, kan efter varmemforsyningslovens § 26, stk. 1, indbringes for Energiklagenævnet. Bestemmelsen er sålydende:

”[...]

Klage, Energiklagenævn m.v.

§ 26. Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af kommunen, transport- og energiministeren eller Energitilsynet efter denne lov eller efter regler udstedt i henhold til loven.
[...]

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Det fremgår endvidere af projektbekendtgørelsens § 29, stk. 1, at kommunens godkendelse af projektforslag kan påklages til Energiklagenævnet. Af projektbekendtgørelsen § 29, stk. 1, fremgår følgende:

Side 12 af 16

”[...]

Klage m.v.

§ 29. Kommunalbestyrelsens afgørelse om godkendelse af et projekt for et kollektivt varmemforsyningsanlæg kan påklages til Energiklagenævnet.
[...]

Energiklagenævnets begrundelse for beslutningen

Energiklagenævnet kan kun, efter almindelige forvaltningsretlige regler, behandle klager fra personer, virksomheder eller foreninger mv., som er klageberettigede. Såfremt man ikke er klageberettiget betyder det, at Energiklagenævnet må afvise at behandle klagen.

Hverken varmemforsyningsloven eller projektbekendtgørelsen indeholder særskilte regler om, hvem der er klageberettigede. Vurderingen af, hvem der kan indbringe en afgørelse for Energiklagenævnet efter den almindelige klagebestemmelse i varmemforsyningslovens § 26, stk. 1, og projektbekendtgørelsens § 29, stk. 1, skal derfor foretages ud fra de almindelige forvaltningsretlige regler. Efter disse regler kræves en væsentlig og individuel interesse i, at afgørelsen ændres, før der kan klages. Begge betingelser skal være opfyldte, før en person, en virksomhed eller en forening m.v. kan anses som klageberettiget.

At interessen i, at afgørelsen ændres, skal være væsentlig indebærer, at betydningen af afgørelsen for den pågældende skal være af en vis styrke og intensitet. En moralsk eller mere generel præget interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig. En interesse skal imidlertid – udover at være væsentlig – også være individuel. Dette betyder, at den pågældende afgørelse skal være

mere indgribende over for den, der vil klage, i forhold til andre personer, som berøres af afgørelsen. Hvis en større kreds af personer berøres på samme måde af en afgørelse, har de enkelte personer således ikke en individuel interesse i afgørelsen. De almindelige forvaltningsretlige regler om klageberettigelse er beskrevet nærmere i den juridiske litteratur. Der kan f.eks. henvises til bogen "Forvaltningsret", 2. udgave 2002, s. 67 ff. af Hans Gammeltoft-Hansen m.fl.

Energiklagenævnet bemærker, at det påklagede projekt ubestridt forudsætter, at der skal foretages et ekspropriativt indgreb over for klagerne til brug for virkeliggørelse af projektet. Der har efter det oplyste været afholdt åstedsforretninger med henblik på ekspropriationerne, der dog er sat i bero på afgørelsen af nærværende sager.

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 13 af 16

Efter grundlovens § 73, stk. 1, kan en ekspropriation kun ske ifølge lov, og kun hvor "almenvællet" kræver det. Ekspropriationen af klagernes ejendomme til brug for ledningsføringen skal gennemføres efter reglerne herom i varmemforsyningslovens kap. 3. Af varmemforsyningslovens § 16, stk. 1, fremgår bl.a. at ekspropriation efter bestemmelsen kun kan ske, hvis det er af væsentlig betydning for etableringen af de for et "godkendt" kollektivt varmemforsyningsanlæg nødvendige rørledninger og varmemforsyningsanlæg. I forbindelse med godkendelse af et givent projekt efter varmemforsyningsloven og projektbekendtgørelsen tager kommunen, som det fremgår af afsnittet "Retsgrundlaget" ovenfor, bl.a. stilling til, om projektet ud fra en samfundsøkonomisk betragtning kan betragtes som nødvendigt.

Energiklagenævnets prøvelse af, om det af kommunen godkendte projektforslag er lovligt efter varmemforsyningsloven, har derfor væsentlig betydning for om ekspropriationerne af klagernes ejendomme efter samme lov vil være lovlige, herunder om ekspropriationerne kan anses for nødvendige af hensyn til almenvellet. Klagerne har derfor efter Energiklagenævnets opfattelse en væsentlig interesse i sagens afgørelse. Den omstændighed, at projektforslaget berører 188 grundejere, kan bl.a. på denne baggrund og under hensyn til omstændighederne i øvrigt heller ikke i sig selv føre til, at klagernes interesse ikke kan anses for at være tilstrækkelig individuel.

Som nævnt ovenfor indeholder projektbekendtgørelsen ikke særskilte regler om kredsen af klageberettigede. Det fremgår imidlertid af bekendtgørelsens § 23, at grundejere, der skal afgive areal eller pålægges servitut, skal underrettes skriftligt om projektforslaget med henblik på afgivelse af bemærkninger. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsens § 26, at grundejere, der skal afgive areal eller pålægges servitut, skal underrettes om projektforslagets godkendelse med oplysning om klageadgang og klagefrist. Dette er efter Energiklagenævnets opfattelse også udtryk for en særlig procesordning, som indeholder

en ikke uvæsentlig indikation af, hvilken personkreds der anses for at have en væsentlig og individuel interesse i sager efter projektbekendtgørelsen.

På baggrund af ovenstående og efter en konkret vurdering finder Energiklagenævnet, at klagerne har en væsentlig og individuel interesse i Holstebro Kommunes afgørelser af 11. marts 2011. Energiklagenævnet kan derfor realitetsbehandle klagerne.

Energiklagenævnet skal herved også henvise til, at klageberettigelse for grundejere, der skal afgive areal eller pålægges servitut, tillige forudsættes i Energistyrelsens vejledning fra 2007 om projektbekendtgørelsen. Det fremgår således bl.a. af vejledningens side 33, at de i bekendtgørelsens § 23 benævnte berørte parter er de klageberettigede. Klageberettigelse er endvidere forudsat i den juridiske litteratur på varmeforsyningsområdet. Der kan herved henvises til bogen "Varmeforsyningsloven med kommentar" (2003), side 108, af Pernille Aagaard og Bent Ole Gram Mortensen, og bogen "Varmeforsyningsloven med kommentar" (2004), side 112, af Klavs V. Gravesen m.fl. Det fremgår samstemmende af disse værker, at grundejere, der berøres af et projektforslag, kan klage herover to gange – første gang efter kommunens godkendelse af projektforslaget efter projektbekendtgørelsen og anden gang efter kommunens beslutning om ekspropriation efter varmeforsyningslovens § 16.

For så vidt angår det nærmere omfang af Energiklagenævnets prøvelse af Holstebro Kommunes afgørelser af 11. marts 2011, skal nævnet oplyse, at projektbekendtgørelsens § 3, stk. 1, og bekendtgørelsens bilag 3, pkt. 2.1, om udfærdigelse af projektforslag, efter nævnets opfattelse skal forstås således, at den overordnede tilladelse til etablering eller bortfald af anvendelsen af transmissions- og fordelingsledninger med tilhørende tekniske anlæg, skal gives efter reglerne i projektbekendtgørelsen. Ved den overordnede godkendelse af et projektforslag efter projektbekendtgørelsens regler vurderer kommunen de energimæssige, samfundsøkonomiske og miljømæssige aspekter ved etableringen af det pågældende projekt.

Ved afgørelse af klagerne over Holstebro Kommunes afgørelse af 11. marts 2011 vil Energiklagenævnet således tage stilling til, om projektforslaget er vedtaget i overensstemmelse med varmeforsyningsloven og projektbekendtgørelsens regler, herunder projektbekendtgørelsens § 24 om bl.a. samfundsøkonomiske beregninger.

Projektforslaget omfatter etablering af ledningsanlæg, omladestationer og pumpestationer i forbindelse med opførelsen af biogasanlægget Maabjerg BioEnergy, herunder placering af de pågældende anlæg. Det fremgår af projektforslaget og kommunens afgørelser af 11. marts 2011, at spørgsmålet om placering af den konkrete linjeføring tillige er behandlet af kommunen efter

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 14 af 16

planlovens regler. Det ligger uden for Energiklagenævnets kompetenceområde at tage stilling til afgørelser efter planloven.

Energiklagenævnet kan således ikke i forbindelse med afgørelsen af nærværende klager tage stilling til, hvorvidt en del af ledningsanlægget i medfør af planlovens regler kan placeres på klagerens ejendomme. Afgørelser efter planloven kan i visse tilfælde påklages til Natur- og Miljøklagenævnet⁶.

Afgørelser om eventuel ekspropriation af konkrete ejendomme eller dele heraf i forbindelse med selve etableringen af ledningsanlægget træffes af Holstebro Byråd med hjemmel i varmemforsyningslovens §§ 16 og 17, og afgørelserne herom kan påklages til Energiklagenævnet. Klagerne vil være klageberettigede i forhold til konkrete afgørelser om ekspropriation af deres ejendomme. Prøvelsestemaet vil for Energiklagenævnet i sådanne klagesager – som en del af den konkrete nødvendighedsvurdering af ekspropriationsbeslutningen – kunne inkludere den konkrete linjeføring. Energiklagenævnet vil således i forbindelse med en eventuel klage over Holstebro Kommunes ekspropriationsbeslutning kunne tage stilling til projektforslagets overensstemmelse med varmemforsyningslovens og projektbekendtgørelsens regler, såvel som den konkrete linjeføring.

Da klagerne skal realitetsbehandles, finder Energiklagenævnet det nødvendigt at indhente supplerende oplysninger og dokumenter i sagerne. Energiklagenævnet har derfor ved brev af dags dato anmodet Holstebro Kommune om en række yderligere dokumenter og oplysninger. Værket og klagerne vil modtage kopi af dette høringsbrev.

Værket har anmodet om en hurtig behandling af sagen, da værket efter det oplyste vil lide økonomiske tab, såfremt etablering af ledningsanlægget forsinkes. Energiklagenævnet bemærker i den forbindelse, at klagerne ikke er tillagt opsættende virkning, og at der således intet juridisk er til hinder for, at projektet gennemføres på nuværende tidspunkt. Energiklagenævnet vil dog tilstræbe at få afgjort klagerne hurtigst muligt. Sagens parter og Holstebro Kommune må derfor indstille sig på høringsfrister af relativ kort varighed. Energiklagenævnet forventer herefter at kunne træffe afgørelse i sagerne i løbet af februar 2012.

Energiklagenævnets beslutning

Klagerne er klageberettigede, således at de indgivne klager skal behandles og afgøres.

Sagen har været behandlet på nævnets møde den 21. december 2011.

⁶ Nævnets hjemmeside er: www.nmkn.dk. Adresse: Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, telefon: 7254 1000. E-mail: nmkn@nmkn.dk

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

Side 15 af 16

Beslutningen er truffet i medfør af varmeforsyningslovens § 26, stk. 1.

Beslutningen offentliggøres i anonymiseret form på Energiklagenævnets hjemmeside.

På nævnets vegne

22. december 2011

J.nr 1021-11-17-42

UJO –EKN

For

Poul K. Egan
Nævnshovedmand

Side 16 af 16

Og i dennes fravær og efter bemyndigelse underskrevet af

Henrik Chieu
Sekretariatschef

/Ulla Østergaard
Specialkonsulent